

Lagutskottets betänkande

1987/88:27

om förvaringstiden för hittegods

LU
1987/88:27

Sammanfattning

I betänkandet behandlas en motion om förlängning av den tre månader långa förvaringstiden enligt hittegodslagen.

Utskottet avstyrker bifall till motionen.

Motionen

1987/88:L901 av Kenth Skårvik (fp) vari yrkas att riksdagen begär att regeringen låter undersöka möjligheterna att förlänga förvaringstiden för hittegods upp till sex månader.

Gällande ordning m. m.

Bestämmelser om hittegods och annan egendom som har förlorats eller övergetts finns spridda i olika författningar. De allmänna bestämmelserna om hittegods finns dock samlade i lagen (1938:121) om hittegods (hittegodslagen). Den som hittar något skall enligt denna lag utan oskäligt dröjsmål anmäla fyndet hos polismyndighet. Om ägaren är känd, kan upphittaren i stället underrätta honom. När anmälan om hittegods skett, skall polismyndigheten underrätta ägaren om han är känd. Upphittaren kan överlämna hittegodset till polismyndighet, som även annars får ta hand om egendomen när det anses påkallat. Enligt hittegodslagen gäller vissa *tidsfrister*, inom vilka ägare och upphittare har att göra gällande sin rätt till hittegods. Enligt 4 § skall hittegodset tillfalla upphittaren bl. a. om *ägaren* inte blir känd inom tre månader från det fyndet anmäldes hos polismyndighet. Är ägaren känd gäller dock att upphittaren har rätt till godset om inte ägaren givit sig till känna inom en månad från det han av polismyndighet underrättats om fyndet. Är upphittad egendom i polismyndighets vård och underlåter *upphittaren* att inom en månad efter anmaning betala myndighetens kostnader i anledning av fyndet, tillfaller godset staten.

Ursprungligen gällde enligt hittegodslagen att ägare till omhändertaget hittegods förlorade sin rätt till egendomen om han inte blev känd inom ett år från det fyndet anmäldes till polismyndighet. Småningom visade det sig att städer och andra större samhällen hade betydande svårigheter att anskaffa tillräckliga och lämpliga lokaler för den allt större mängden av hittegods. År 1954 var förvaringsförhållandena särskilt i Stockholm så besvärande att en förkortning av preklusionsfristen för okänd ägare ansågs nödvändig. Tids-

fristen sänktes då till sex månader (SFS 1954:92). Ändringen betecknades som ett provisorium i avvaktan på en mera genomgripande reformering av hittegodslagstiftningen. Med hänsyn härtill ansågs det inte lämpligt att redan då överväga en ännu kortare preklusionstid. Hittegodsförvaringen kom emellertid att ta oproportionellt stora utrymmen i anspråk och medföra betydande kostnader. Främst med hänsyn härtill beslutades 1969 en förkortning av preklusionstiden för okända ägare till tre månader (prop. 1969:160, 1 L.U 1969:57, SFS 1969:726). Som skäl för ändringen återopades också att endast ett fåtal ägare torde bli kända sedan tre månader förflutit från det att hittegods anmälts hos polismyndighet. Enligt dåvarande justitieministern kunde man i och för sig tänkas behålla sexmånaderstiden i fråga om hittegod av mera värdefull beskaffenhet. Det ansågs dock möta vissa svårigheter att fastställa en från alla synpunkter lämplig värdegräns varför tanken övergavs. Vidare antogs ägare och upphittare till mer värdefullt hittegods regelmässigt ge sig till känna inom helt kort tid efter det att egendomen tagits om hand. I sammanhanget erinrades om att en förvaringstid av tre månader redan gällde för egendom som tillvaratagits på järnväg, buss eller flygplan.

Motionsmotivering

I motionen framhålls att det mycket ofta händer att människor förlorar både kär och värdefull egendom. Enligt motionären upptäcker ägaren förlusten många gånger efter ganska lång tid och ibland saknar han på grund av en längre tids bortovaro över huvud taget möjlighet att efterlysa den förlorade egendomen. Den gällande tremånadersfristen för förvaring av hittegod beträffande okänd ägare kan enligt motionären i många fall vara alltför kort och orsaka stora besvär och bekymmer. Motionären föreslår därför att förvaringstiden förlängs exempelvis till sex månader.

Utskottet

I betänkandet behandlas en motion vari framförs önskemål om en förlängning av den gällande tremånadersfristen för polisens förvaring av hittegod.

Allmänna bestämmelser om hittegod finns i lagen (1938:121) om hittegod (hittegodslagen). Enligt denna lag skall fynd av hittegod anmälas till polismyndigheten som också kan ta hand om det upphittade. I lagen ställs upp vissa tidsfrister, inom vilka ägare har att göra gällande sin rätt till hittegod. Sålunda tillfaller enligt 4 § hittegodset upphittaren bl.a. om ägaren inte blir känd inom tre månader från det fyndet anmäldes hos polismyndighet. Är ägaren känd gäller dock att upphittaren har rätt till godset om inte ägaren givit sig till känna inom en månad från det han av polismyndighet underrättats om fyndet.

I motion L901 (fp) påpekas att ägare till förlorad egendom många gånger upptäcker förlusten efter ganska lång tid och att han ibland på grund av en längre tids bortovaro över huvud taget saknar möjlighet att efterlysa den förlorade egendomen. Med hänsyn härtill, menar motionären, kan den gällande tremånadersfristen för förvaring av hittegod i många fall uppfattas som alltför kort och medföra stora besvär eller bekymmer. Motionären föreslår därför en förlängning av förvaringstiden, exempelvis till sex månader.

Utskottet erinrar, om att förvaringstiden för hittegods utan känd ägare år 1969 förkortades från sex till tre månader. Som närmare redovisats ovan (se s. 2) åberopades som stöd för ändringen att förvaringen av omhändertaget gods dels tog opropotionellt stora utrymmen i anspråk, dels medförde betydande kostnader. Också den omständigheten att endast ett fåtal ägare torde bli kända sedan den tre månader långa förvaringstiden förflutit åberopades som skäl för sänkningen.

Enligt utskottets mening äger de skäl som anförts till stöd för den nuvarande tidsfristen på tre månader fortfarande giltighet, och några nya omständigheter som bör föranleda en ändrad ordning har inte framkommit. Enligt vad utskottet inhämtat från polismyndigheten i Stockholm skulle en förlängning av tidsfristen sålunda medföra att kostnaderna för förvaringen av hittegods ökade betydligt. Vidare har upplysts att det endast i rena undantagsfall förekommer att hittegods efterfrågas sedan tremånadersfristen löpt ut. I sammanhanget vill utskottet också påpeka att förvaringstiden för hittegods utan känd ägare överensstämmer med den tidsfrist som gäller enligt lagen (1985:982) om näringsidkares rätt att sälja saker som inte har hämtats.

På grund av det anförda avstyrker utskottet följaktligen motionen.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motion 1987/88:L901.

Stockholm den 7 april 1988

På lagutskottets vägnar

Per-Olof Strindberg

Närvarande: Per-Olof Strindberg (m), Lennart Andersson (s), Owe Andréasson (s), Ulla Orring (fp), Martin Olsson (c), Inga-Britt Johansson (s), Allan Ekström (m), Bengt Kronblad (s), Inger Hestvik (s), Bengt Harding Olson (fp), Gunnar Thollander (s), Marianne Karlsson (c), Berit Löfstedt (s), Hans Rosengren (s) och Ewy Möller (m).

